

DEMOKRACIJA

Leto VIII. - Štev. 12

Trst - Gorica 19. marca 1954

Izhaja vsak petek

Prodajanje narodnih manjšin se nadaljuje

Gorica, 19. marca 1954.

Na drugem mestu poročamo o rezultatih občinskih volitev na Koroskem, katerih so se kot edina slobodna politična skupina udeležili pristajši Krščansko-demokratske stranke dr. Tišlerja in tisti zavodni, čeprav levičarsko usmerjeni Slovenci, ki niso hoteli slediti pozivu titovske skupine, naj dajo svoj glas avstrijskim socialistom. Tako so Slovenci na Koroskem prišli do tega, da jih pred mednarodnim svetom predstavlja in uradno dokazuje njihov obstoj samo tista politična skupina, ki je v opoziciji proti režimu in ukazom matične domovine.

Kam ne pripelje ljudi politična zagrozenost in strankarska zaslepljenost! Doslej smo v zgodovini kvečjemu čitali, da so matične domovine, ne glede na trenutne režime, složno pozivale svoje sonarodnjake v zamejstvu, naj vztrajajo, naj ne izgubljajo nobene prilike, v kateri lahko izpričajo, kdo so in kaj so. Napadi in obsodbe pa so vedle tistim, ki takim pozivom niso sledili, ki so zapuščali narodne organizacije ter so se stapljali z večino, v kateri so se nato redno tudi izpustili. V zgodovini bomo zastopali iskali primera, da bi narod, ki hoče obstati, ki hoče ohraniti vsaj svojo narodno samobitnost, ko mu je že usoda preprečila, da bi se v celoti izločil v lastni narodni državi, ravnal drugače.

Toda komunistem je, kakor drug je, tudi na tem področju pri Slovencih postavil ustaljene in s ti sočelnimi izkušnjami pridobljene nauke na glavo. Oblastniki, ki se s silo drže na oblasti v naši matični domovini, njihovi ponižni, plačani ali pa iz drugih razlogov pokorni služabniki v zamejstvu strešajo danes proklestva ne na tiste, ki svojo narodnost in njene zunanje politične oznake prodajajo, temveč na tiste, ki se tehi ne mara in odredi. Res, narobe svet! Tako nesmiselno, da bi se takim pametnjakom enostavno smejali, če ne bi bile okoliščine tako težke in posledice tako usodne.

Prvič smo na to opozorili, ko je bivši tajnik Osvobodilne fronte v Trstu, Branko Babič, na ljubljanskem zboru svečano proglasil novo, minijes, po kateri naj se zamejski Slovenci priključijo kot peto kolo k raznim »progresivnim« strankam držav, v katerih živijo. Opozorili smo na zgrešenost te politike, ki je n. pr. prav na Koroskem, kjer je bila prvič izvedena, končala s tem, da so prav socialisti izglasovali zakonski predlog, ki Slovence tam ukinja 37 slovenskih šol.

Sedaj pa je na vrsti Goriški. Sklep, po katerem se bodo goriški titovci v bodoče odrekli samostojnega političnega nastopanja ter se bodo pri vseh bodočih volitvah zatekli pod plašč dveh italijanskih komunističnih oddajencev majhne veljave, Cuchija in Magnanija, je dejansko že storjen. Neizodoljstvo in dvomi, s katerimi sami goriški titovci spremljajo ta čuden ukaz ljubljanskih komunističnih veljakov, ki silijo zamejske Slovence v politično prostitucijo, da bi iz tega vlekli lastno namišljeno korist, pa mora biti precejšnje, je sam »Primorski dnevnik« preteklo nedeljo moral začeti iskati za lase priobčene dokaze, s katerimi bi opravičil ta korak. Vključ vsem naporom mu pa, razen praznih fraz o solidarnosti, sodelovanju itd., ki nas močno spominjajo na strahotno polomijo »fratellanc« politike prvih poveljnih let, ki je odtujila slovenstvu več ljudi kakor 25 let fašizma, ni uspelo najti nobenega solidnega prijema. Pravo, da v sili vrag muhe žre. Tako je tudi »Primorski dnevnik« končno odkril »kamen modrih«, s katerimi naši nasprotniki razburjajo, zato je to, kar delamo, stvarno prav. Torej kar naprej po ukazani poti!

Krasna logika! Edina njena napaka je, da je obrnjena. Doslej je namreč še vedno izkazalo, da se imeli prav tisti, ki so se nad raznimi titovskimi veleposlaniki potezali jezili, n pa titovci, ki so jih zagrešili. Dovolj je dokazov: od uspehov »fratellanc« 1943-44, nesodelovanja z Zavezniki, zavrženih opetivskih pravic Slovencev pa tja do ukinjanja slovenskih šol in vedno manjšega števila slovenskih glasov na Koroskem.

Na goriških Slovenceh, pa naj bodo to titovci ali ne, je zdaj, da

Po Koroških volitvah

Ponovna jalova dialektika »Primorskega dnevnika«

Preteklo nedeljo so na Koroskem imeli občinske volitve. Nas ne zanima ta dogodek toliko s stališča avstrijske notranje politike, saj so se ob tej priložnosti uveljavile demokratske stranke in težnje, pač pa nas zanima s stališča uveljavljanja naše tamkajšnje narodne manjšine, za katero so taka glasovanja najpomembnejši trenutki, da izpriča svoj obstoj. Brez dokazane volje do lastnega narodnega imena, brez nesporno dokazanega števila takih, ki se ne sramujejo potrditve, da so pripadniki narodne manjšine, zamejski Slovenci nikjer in nikdar ne bi mogli uspešno uveljavljati svojih pravic.

V primerjavi z rezultati lanskimi državnoborskih volitev, na katerih se naši koroški Slovenci, verjetno zaradi prvič prakticirane titovske prodaje slovenskih glasov socialistom, se niso znašli, pomeni sedanje občinske volitve izboljšanje. Razne slovenske občinske liste, katere je v 27 občinah organiziral dr. Tišlerjeva slovenska Krščanska demokratska stranka, so dobile 4.385 glasov, kar pomeni 817 več kakor p na lanskim državnoborskih volitvah. Vse te slovenske liste skupaj bodo imele 62 občinskih svetovalcev (l. 1950 75). Kakor vidimo, to število le malo zaostaja za uspehom, katerega so dosegle slovenske stranke na Koroskem na občinskih volitvah leta 1950, ko so dobile 4.755 glasov. Seveda je to bilo v času, ko titovska Demokratska fronta še ni silila Slovencev, naj se vpišejo v Avstrijsko socialistično stranko, naj to stranko volijo in naj tudi na njenih listah kandidirajo.

Da so Slovenci teh občinskih volitev sploh samostojno nastopili, se je treba zahvaliti predvsem protikomunističnim organizacijam. Nedaleč tistim posameznikom, ki se niso hoteli pokoriti ukazom iz Ljubljane, niti grožnjam iz titovskega glavnega stana v Celovcu, ki je storil vse, kar je bilo v njegovi moči, da bi Koroske odvrgel od tega, da bi postavljali samostojne slovenske liste, ki bi tekmovali s socialističnim listom, s katerimi je titovec vezal pakt o odstopanju slovenskih glasov.

Koroški titovci na teh volitvah niso postavili svojih list. Tako pišejo koroški listi in tako je sporočil tudi tržaški »Corriere di Trieste«. Zato je bilo v tork naravnost smešno prebrati »Primorski dnevnik«, ki je pisaril, kakšen poraz da je na teh volitvah doživela »Tišlerjeva krščanska demokracija« in kako dobro so se odrezali »napredni koroški Slovenci«. Iz previdnosti je pa seveda zamolčal, da gre pri tem za zavedne koroške Slovence, ki jih je prav dr. Tišler organiziral, odnosno jim nudil vso moralno podporo, medtem ko je koroško titovsko vodstvo ravnalo z njimi kot z uporniki, ki se ne pokorijo partijski liniji. V prihodnji številki bomo prinesli

REZULTATI OBČINSKIH VOLITEV NA KOROSKEM, 14. III. 1954
(v oklepaju podatki za državnozbornske volitve 22. II. 1953)

Stranka	Glasov	V odstotkih
Socialistična	90.421 (95.170)	47,44 (48,07)
Komunistična	3.853 (7.073)	2,03 (3,57)
Levica	94.274 (102.243)	49,43 (61,64)
Avstrijska ljudska	17.616 (57.676)	
VÖU (nac.)	6.797 (32.622)	
Domovinska lista		
(t. j. obe stranki združeni)	36.258 ()	
Razne druge liste	31.261	
Nemarskistične stranke	91.932 (90.298)	48,23 (45,61)
Slovenska krščanska demokratska str. in pridružene liste	4.385 (3.563)	2,23 (1,80)

Volilnih upravičencev 222.766, volilo 193.766, neveljavnih glasov 3.175, občin 240 (v Celovcu in Beljaku se zdaj ni volilo), v 6 občinah ena sama lista, volilo se je torej v 234 občinah.

nekoliko dejstev iz koroške volilne porabe, ki bodo osvetlila vsa dvojno moralo komunističnih tovaršev.

Sicer pa takšna taktika na njihovi strani ni nič novega. Verjetno jih je postalo sram, da na Koroskem nimajo svojih lastnih list. Ker si pa tega ne upajo odkrito povedati, so se okrasili s pavjim perjem. Če nas spomin ne vara, je bilo podobno tudi pri prvih koroških občinskih volitvah. Takrat so vse slovenske skupine, dr. Tišlerjeva stranka, Demokratska fronta (koroški titovci) in razne krajevne gospodarske liste dosegle 4.755 glasov, pri čemer pa so titovci postavili svoje liste samo v treh občinah, kjer so dobili, reci in piši, 177 glasov. To jih pa ni motilo, da bi na Tržaškem, v »Primorskem dnevniku« ne izjavljali, da je Demokratska fronta dobila skoro 4.800 glasov! Zgodovina se pač ponavlja in z njo laži.

Preglednica volilnih rezultatov, ki jo objavljamo, v ostalem kaže, da so bili socialisti potrjeni kot izrazito najmočnejša stranka na Koroskem, čeprav so dobili, tako absolutno kakor tudi po odstotkih, manj glasov, kakor pa pri lanskim državnoborskih volitvah. Ker so uveljavili tudi nov volilni zakon, po katerem pripada župansko mesto enostavno tisti stranki, ki je v občini sorazmerno najmočnejša, bodo obenem povečali tudi število svojih županov. Od skupnih 240 jih bodo sigurno imeli okrog 100.

To obenem pomeni, da bo večina občin še vedno v rokah nelevičarskih strank, pri katerih pa zveza Avstrijske ljudske stranke z drugimi, tudi pronacističnimi skupinami, ni dala pričakovanih rezultatov. Vendar je vsako sklepanje o tem precej nesigurno, kajti, kakor vidimo iz tabele, so na nelevičarski stranki prevladovala razne skupne liste, katerih sestava je marsikje zelo zapletena. Dejstvo pa je, da je število glasov, oddanih za nelevičarske stranke, v primerjavi z zadnjimi državnozbornskimi volitvami, naraslo.

To je obenem tudi vzrok, da so

cialisti zdaj primerjajo dosežene volilne uspehe samo z rezultati iz leta 1950, napram katerim so dosegli napredek, ne pa z rezultati iz leta 1953, napram katerim so nazadovali. Meščanske stranke pa delajo seveda prav obratno.

Najslabše od vseh so se na koroških občinskih volitvah izkazali komunisti. V primerjavi z lanskimi državnozbornskimi volitvami so izgubili kar skoro 50 odstotkov glasov. To je zopet nov dokaz, da zmagaie komunistem samo tam, kjer ga se ne poznajo ali pa kjer so za njim bajoneti Rdeče armade.

Ženevska konferenca

Sovjetska vlada je pristala na predlog zahodnih vlad, po katerem naj bi se konferenca za azijska vprašanja pričela 26. aprila.

Zahodni predlog je sprejela tudi pekinška vlada.

Tržaški mestni svet

Gov. občinskega svetnika dr. J. Agnietto o proračunu, ki ga je »Primorski dnevnik« popačil, objavimo zaradi pomanjkanja prostora v prihodnji številki.

Resnico bi radi prekrili z lažjo

Verujemo v zdrav razum slovenskega človeka. Zato smo prepričani, da pri vsej današnji politični korupciji velika večina tržaških Slovencev razlikuje resnico od laži. Njim so namenjene te besede. Govoriti podkupljenim ovaduhom, plačanim javnim ali tajnim agentom nima smisla. Z njimi bo obračunala zgodovina zamejskih Slovencev.

Borba tržaških titovcev proti vsemu, kar je demokratsko, svobodno in od njih neodvisno, je prokročila v zadnjih časih vse meje dostojnosti in dopustnosti med civiliziranimi ljudmi. Njih totalitarna borba ne dovoljuje drugomislje-

nikom besede in obstanka. Je to borba na nož, lov za človekom, do iztrebljenja, ki jo je preizkusil titovski režim v Jugoslaviji in jo hoče sedaj po svojih plačanih na nekaj letih zopet vpeljati med zamejske Slovence, one Slovence, ki morajo na Koroskem, na Goriškem in na Tržaškem posvečati vse svoje sile borbi za svoj narodni in socialni obstoj. Raztegniti tako bratomorno uničujočo politiko preko mej nesrečne Jugoslavije na zamejsko slovenstvo, v letu 1954 je narodni zločin, ki se bo sam nad zločinci maščeval.

V čem je ta boj? V poskušnem razkrajjanju vseh demokratskih svobodnih organizacij. Titovci pošiljajo tudi na komando, okoli demokratskih Slovencev, od kmeta in delavca pa do duhovnika, svoje zaupnike, da — celo sorodnike iz Jugoslavije, da ščuvajo in ruvajo proti Slovenski demokratski zvezi in tudi proti Slov. kršč. soc. zvezi, ki je sedaj pod ognjem besednjakov. Ljudem obljubljajo blago, denar, službe in pokojnine tam preko meje, kakor da bi bil titovski režim vzel za vedno v zakup vladanje nad našo matično državo.

In zakaj? Vse iz strahu pred pravično kritiko nas demokratov, ki obojamo izdajstvo nad tržaškimi Slovenci, ki ga pripravlja titovski režim in z njim tržaški titovci s prepričanjem Trsta Italiji. Da ne bi kalili njih za ves slovenski narod pogubnih načrtov za izdajo Trsta, zahtevamo naš molk. Z vikom in krikom hočejo zadušiti naš svarični glas. In za prežvezo so se vrgli kot volkovi na dobrodelno nepolitično plesno prireditev, da s kričanjem in hlinjenjem zgrajenjem odvrnejo pozornost od izdajstva Trsta in tržaških Slovencev.

S člankom »Laž in resnica« je »Demokracija« od 5. marca razglašila pred vso javnostjo tržaško titovsko vodstvo v vsej goloti in politični bedi. Članek je zgodovinske važnosti in zato bi ga moral poznati vsak Slovenec in Jugoslovane, ki mu je na tem, da spozna resnico naše borbe za obstoj na teh vročih primorskih tleh. Tam so našti glavni gredi titovske nesrečne politike nad primorskimi Slovenci od l. 1945 naprej. Dejstva,

Strah pred resnico

Glavni odbor Slovenske demokratske zveze je dne 9. t. m. preko svojega predsednika pozval Osvobodilno fronto na javno razpravo, za kateri naj bi govorniki obeh skupin razpravljali o vprašanju »Kdo dosledneje zastopa koristi tržaških Slovencev, SDP ali OF?«

V zaključku našega poziva v »Demokraciji« smo še posebej po udarili, da je ta tema bolj zanimiva in da bo njeno razčiščenje veliko bolj koristno, kakor pa dolgeveze čenče o plesu, plesnih oblekah, povabljenih in gostih, ki so prišli, niso prišli, bi prišli itd...

Odgovor OF:

Iz tajništva OF

Tajništvo OF nam sporoča, da je na vabilo SDZ (podp. dr. I. Agnietto) na javno razpravo »Kdo koristneje zastopa interese tržaških Slovencev, SDZ ali OF«, odgovorilo, da vabila ne sprejme, ker ga smatra za jalovo politično spekulacijo, nastalo iz stiske, v katero je SDZ zapadla zaradi klepetavne politike svojega vodstva od rimskih emisarjev ter zaradi politike sovraštva do tržaškega naprednega gibanja in do matične domovine Jugoslavije. To politiko vodstva SDZ obojajo vsi zavedali tržaški Slovenci in ostali narodni Tržačani, zaradi česar je v vrstah SDZ tudi prišlo do razkrajjanja.

Popovičeva izjava

Washington 11. — »... Jugoslavija ne zahteva drugega, kakor par slovenskih vasi v coni A Svobodnega tržaškega ozemlja, ki nimajo za Italijo nobenega gospodarskega pomena...«

...in Primorski dnevnik...

(13. marca 1954) »...Stališče palače Chigi, ki je bilo objavljeno v zvezi z izjavo veleposlanika Popoviča, odraža ponovno pomanjkanje smisla za realizem...«

Za nas je s tem vsa polemika z OF zaključena. Koncar je z njim samostojnim begom pred resnico, ki jo je s svojim dejanjem dokončno potrdila. Zdaj ne more več biti duma o tem, kje je treba iskati realiste, ki nas prodajajo, saj se pred tem očitkom še braniti ne upajo.

ki so v članku našeta, so titovce zbežala. Na očitke niso odgovorili, nemo so šli preko očitanih političnih napak in zablod. Oni so na pariški konferenci s svojim hlapičevskim satelitstvom zaigrali Trst; oni so z bojkotom služb in sodelovanja z zavezniki l. 1945 zakrivil, da so bila vsa upravna mesta in vse službe zasedene izključno s Italijanci in da so tako zavezniški častniki prišli pri upravljanju Ozemlja pod italijanski vpliv; s tem so preprečili, da ni bila Slovincem povrnjena škoda in imovina, ki jo je zakrivil fašizem; oni so s tem zaprli vrata v javne in državne službe tisočim slovenskim sinov; oni so s preprečenjem imenovanja tržaškega guvernerja leta 1947 povzročili 20-mesečno izjavo treh zahodnih sil, ki je imela za posledico ne samo vključitev Trsta v italijansko gospodarski in carinski sistem, ampak tudi londonski pakt in izročitev civilne uprave v Trstu rimskim odposlancem; oni so s preprečenjem imenovanja guvernerja preprečili tudi gospodarsko osamosvojitve Trsta in STO, iz česar se je razvila današnja gospodarska kriza, ki goni na sto in sto tržaških Slovencev po svetu za kruhom; oni so na pariški konferenci zanemarili zavzeti se za ponovno pridobitev italijanskega državljanstva odnosno tržaškega državljanstva primorskih Slovencev, ki so se morali pod fašizmom izseliti, pa so se po vojni zopet vrnili na svoj dom; oni so krivi, da rimska vlada preklicuje s opeljanjem od Slovencev ohranjenega prejšnjega državljanstva na Tržaškem in Goriškem, kar ima za posledico odvzem delavske knjižice in izgubo zaposlitve.

Iz te, po titovcih zavožene politike, izvira vse zlo in vse gorje, ki danes tare tržaške, goriške in beneške Slovence. Tega se titovci tobro zavedajo; zato njih besni napadi na vse, kar je demokratskega, da odvrnejo pozornost ljudstva v drugo smer.

Povabilo Slovenske demokratske zveze, da prenehajo brezplodne polemike po listih in da z javno diskusijo pred slovensko javnostjo tej damo možnost, da presodi, kdo je pravi, (Konec na 2. strani)

V E S T I z G O R I Š K E G A

Takega konkubinata jim res ne zavidamo Živinoreja in avtonomna dežela

»Demokracija« od preteklega tedna je pod rubriko vesti z Goriškega objavila članek »Nova fratelanca« ki je imel namen prikazati zmotno politiko goriških frontašev, ko z italijanskimi komunističnimi odpadniki Cucchiem in Magnanijem ustvarjajo tako povezano, kot so jo po ukazu ljubljanske partije napravili njihovi rdeči bratci na Koroškem, kjer so se svoji samostojnosti odpovedali v prid in v korist nemških avstrijskih socialistov. Na ta način so Titovi frontaši na Koroškem spravi v resno nevarnost nacionalno bitnost in narodni obstoj Slovencev.

Smatramo, da je vsak tak »spoznanje«, ki ga na žalost tudi goriški frontaši sklepajo s Cucchiem in Magnanijem, pogubonosno za obstoj Slovencev v Italiji, ker dobro vemo, da Cucchi in Magnani ne predstavljata v Italiji ničesar! Kar se pa upov tiče, vemo, da bodo frontaši na prihodnjih volitvah volili kandidata italijanske narodnosti in misljenja, ki se bo toliko brigal za Slovence v Italiji in za njihove pravice, kot so se brigali tisti italijanski kandidati, ki so jih leta 1948 volili in tudi izvolili slovenski frontaši na Goriškem, to je: nič!

Slovenska demokratska zveza ni nikoli, niti leta 1948 niti leta 1953, volila ali ukazala voliti kandidata italijanske DC. Nasprotno se je SDZ v Italiji postavila v obrambo slovenstva in pravic Slovencev v Italiji ter svojim volivcem nasvetovala oddati belo glasovnico! Lani pa so se goriški frontaši oddali za bele glasovnice šele potem, ko so izgubili up na povezavo s Cucchiem in Magnanijem.

Zato naj si »Primorski dnevnik« od 14. t. m. svoj članek »Fratelanca pokvarjenec«, s katerim odgovarja »Demokracija« od preteklega tedna, stavi za klobuk, saj so bili prav frontaši tisti, ki so se za volitve aprila 1948 povezali s stranko Cucchi in Magnanija, ki za Slovence v Italiji ni niti s prstom mignila!

In tem vzorom italijanskih zagovornikov Slovencev v Italiji naj danes mi Slovenci zaupamo? Saj nimamo padli na glavo! Zato pa je trditve »Primorskega dnevnika«, da frontašem zavidamo zaradi njihove »povezave« s Cucchiem in Magnanijem, prostodušna in smešna! Niti sanja se nam ne, da bi stopili v tak konkubinatski odnos s komunističnimi odpadniki. Kaj še, da bi frontašem tako »pridobitev« zavidali!

Res je, da se i frontaši i Cucchi-Magnani nazivajo »neodvisne socialiste«. Bili pa so in so ostali komunisti, ki se poganjajo za komunističnimi cilji! Vsaj iz pisanja »Primorskega dnevnika« in iz tega, kar se godi v Titovini, nas oprečuje, da tako pismo in trdimi.

Na strani delovnega ljudstva je tisti, ki delavstvu nudi vse pogoje življenja, na podlagi znanih načel, ki jih je mednarodna listina človeških svoboščin proglasila za temeljne pravice človeka!

Dokler pa bodo komunisti odnošni socialisti, od Malenkova do Tita in od Tita do Cucchi in Magnanija, delavstvu zanikali svobodo pred pomanjkanjem in pred strahom ter svobodo besede in vere, niso in ne bodo, niti prvi niti drugi, na strani delovnega ljudstva, pa naj si nadevajo še tako laskave naslove »socialistov«!

Kakor pravi »Primorski dnevnik«, so se frontaši oddali, »da razvijejo svojo delavnost tudi na socialnem področju!« Čas bi res bil, da se enkrat oddajo tudi z socialnosti! Radi pa bi vedeli, kako in na kak način? Znano nam

Resnica bi radi prekrili

(Nadaljevanje s 1. strani)

doslednejše zastopa koristi tržaskih Slovencev, so titovski klavarno odklonili. Mesto stvarnih argumentov pod kontrolo javnosti je »Primorski dnevnik« v nedeljskem uvodniku prinesel kopico potvarjanj, zavijanj in celo laži, ki niso vredne časopisa, ki drži na svojo čast in ugled.

Naj le »Primorski dnevnik« še tako potvarja in kriči, primorski Slovenci ne bodo nikoli pozabili nesrečne, ki so jo titovski vodili od 1945. leta sem in ki je sedaj dosegla svoj vrhunec v ponujanju Trsta Italiji, v sramoto bazijskih sklepov in v izdajstvo slovenskih in hrvaških boletih naše pravice ob severnem Jadranu.

je namreč, da če bi svoječasno imeli kaj socialnega čuta in usmiljenja do našega delovnega ljudstva, kot so to koloni v Brdih in kmetje najemniki v Pevni pri Gorici, bi ti naši delovni ljudje bili danes gospodarji svoje zemlje in ne več koloni in najemniki! Takrat je bil čas, ko je zemlja bila naprodaj! Takrat pa so titovci, ki so bili v »fratelancu« z italijanskimi bratci komunisti, našemu delovnemu ljudstvu prepovedali odkupiti si zemljo, in to zato, da bi naše delovno ljudstvo ne zadihalo svobodno.

Prav tako so tudi onstran železne zaves to zabijali kmečkemu ljudstvu v ušesa: Zemljo tistemu, ki jo obdeluje! Ko pa so prišli na oblast, so ljudem pobrali zemljo in pridelke! Pustili so mu samo trdo delo, bolj trdo kot ga je imelo pod tujo in domačo izkoriščevalsko gospodo! Pa bodo in stradali!

Jugoslavija je pred komunistično pridelala okrog 65 milijonov kvintalov raznih vrst žita, da ga je lahko obilno izvažala. Titova Jugoslavija, po odvzemu zemlje in svobode kmetu-delavcu, pridelala komaj do 34 milijonov kvintalov žita, kar ne zadostuje niti za prehrano lastnega ljudstva! Z izgovorom na »sušo« išče in prejema pomoč od Amerike, ki pa jo daje iz obzira do stradalajočega delovnega ljudstva, ki ga komunistična klika s svojo nevednostjo in nezmožnostjo, pa tudi s svojo krutostjo do kosi izmoghava.

Prav zaradi tega beležimo sramotne dnevnice pobege iz komunističnega Titovega raja, ne samo civilnih oseb, ampak, kar je hujše, tudi vojakov!

Titovska gospoda, to je tista suša, ki tare današnje Jugoslavije, ne pa sonce in pomanjkanje dežja!

Pa nam frontaši godijo, da se bo Fronta opredelila tudi za socialno blaginjo delovnega ljudstva!

V Italiji so preteklo leto pridelali nad 80 milijonov kvintalov pšenice. Ne po zaslugi Togliattijevega komunizma ali Cucchi-Magnanijevega odpadništva, ampak zato, ker v Italiji vlada še vedno to, kar lahko rečemo, da je demokracija! Če bi prišla na vlado Togliatti ali pa Cucchi-Magnani, vemo, da bi pšenice v Italiji pridelali nekaj deset milijonov kvintalov manj. Tako se je namreč od sedaj zgodilo povsod, kjer je na svetu zavaladala komunizem!

In glej, goriški frontaši, kot piše »Primorski dnevnik«, hočejo »izkazovati sootprino (Cucchi-Magnaniju, op. pisca) pod demokristjansko

sko peto svojo pripravljenost, da mu pomagajo«. Zakaj pa bi ne pomagali trpečemu jugoslovanskemu ljudstvu pod komunistično peto, da bi mu vsaj iz »raja« bežati ne bilo treba?!

Gotovo, da je demokristjanski režim napravil nam Slovencev trd. Prav zato bi mu nihče od Slovencev ne smel dovajati vode na mlin s tem, da samega sebe pogreza v laško brezno, kot so se oddčili stori prav goriški frontaši.

Nedoslodnost »Primorskega dnevnika« pa je tudi v tem, da Slovenskemu dobrodušnemu društvu iz Trsta očita »izdajstvo« zaradi znanih vabil na ples, poslanih tudi nekaterim italijanskim funkcionarjem. Kaj pa predaja »goriških frontašev« v roke Cucchiju in Magnaniju, ali to ni izdajstvo? Pa se kako! Tu ne gre za omiko in olčko ob priliki dobrodušnega plesa, ampak za pravo narodno odpadništvo, po vzoru koroških frontašev!

»Primorski dnevnik« govori o t. d. demokristjanski peti. In mi se upravičeno s tako obtožbo strinjamo, saj demokristjanski režim stalno kritiziramo. Toda, ali bi nam »Primorski dnevnik« znal povedati, zakaj in čemu nekateri prvaki goriške Fronte na svo moč hvalijo... italijansko demokracijo, ko na-

stopajo na raznih javnih uradih, kot na primer na goriški kvesturiji? O nekem funkcionarju vemo povedati, da je o teh frontaših dejal: »Splačalo bi se to njihovo hvalisanje zajeti na ploščo«!

„Titovski emisariji nadelu“

Dušan Cerne je poslal uredništvu z ozirom na članek pod gornjim naslovom, objavljen v »Demokraciji« 12. t. m., popravek.

1) da ni član R.A.I.; 2) da ni titovski emisar.

Popravek objavljamo, četudi ne odgovarja predpisom zakona. Obenem pa ugotavljamo, da ni Dušan Cerne zanikal vesti, vsebovane v omenjenem članku »Demokracije«, da je on najbolj vneto propagiral proti dobrodušnemu plesu SDD, kakor so to delali vsi titovski emisariji.

Ze sirote vojaškega osebja

PH obrambnih ministrstva je bilo ustanovljeno posebno državno podporno društvo z nalogo, da podpira do 18. leta vse sirote oficirjev in podoficirjev vojske. Sprejemali jih bodo v razne zavode brezplačno, dajali jim bodo podpore za šolanje in podobno.

USPEŠNO DELO NAŠIH OBC. SVETOVALCEV

Resnica in propaganda

Naša svetovalca gg. dr. Birs in Rudi Bratuž ne zamudita nobene priložnosti, ko gre za koristi našega ljudstva in brezposelnih.

Ze 30. januarja 1953 je g. Bratuž pisal županu, naj bi električno luč poganjali do Grojno. Na ta način bi luč dobile tudi tiste hiše onstran mostu, ki spadajo pod Steverjan, kar bi številni občini olajšalo stroške. Ze 18. februarja je župan s svojim pismom št. 2305-53/1 svetovalcu g. Bratužu odgovoril, da »bodo popravili ne samo cesto v Grojno, kot je g. Bratuž zahteval, pač pa tudi oskrbeli napeljava električne luči v Grojno in da so že v pogajanjih z družbo SELVEG«.

S pismom od 10. februarja t. l. ki ga je naslovil ne samo na g. Bratuža, ampak tudi na g. Pavlina od DFS, je župan sporočil, da je napeljava električne luči v Grojno gotova stvar.

Na neki lanski občinski seji je namreč g. Pavlin podprl Bratuže-

vo zahtevo po luči v Grojno.

Zdaj pa »Primorski dnevnik« poroča: »Tovariš Pavlin dosegel v elektriko luč za Grojno«.

Ne moremo reči, da se g. Pavlin ne zavzema za koristi našega ljudstva samozvestno in neustrašno! Toda trditi, da je električno luč v Grojno dosegel on, je osladna propaganda proti resnici! Tako je pač v navadi pri komunistih.

Na občinski seji preteklega tedna so razpravljali tudi v zadevi krize v tržaskih ladjedelnih, kjer grozi nevarnost, da ostanejo brez naročil in zato delavstvo brez dela in kruha. V razpravo je uspešno posegel tudi g. dr. Birs, ki je v klenih besedah in jasnih stvkih vztrajal, da je zadeva tako nujna, ki je treba takoj nekaj ukreniti za doseg pomoči od strani vlade! Resolucijo za ta korak so potem občinski svetovalci sprejeli soglasno.

Tudi ob priliki pregledovanja raznih računov občinskega upravljanja sta gg. dr. Birs in Bratuž obrazložila svoje mnenje pri raznih postavkah in na splošno.

Začuden so nekateri svetovalci strmeli, ko je dr. Birs, ob priliki razpravljanja v zadevi zdravniškega ambulatorija za goriške srednje šole, in ko je neki svetovalac zahteval, naj se uvede obvezno zdraviljenje profesorjev in dijakov, s knjigo v roki prečital odstavek 32. člena ustave, ki pravi, da ni mogoče nobenega državljanja prisiliti, da se podvrže določenemu zdravniškemu pregledu. S tem je bilo razpravljanje konec in svetovalci so sklep o prispevanju za zdravniški šolski ambulatorij odobrili.

Svobodni sindikati so radi teh razmer nastopili pri krajevnih oblasteh in zahtevali spoštovanje delovnih predpisov.

Delovni urnik bolniških postrežnic

Po mestnih bolnicah, predvsem v bolnišnici pri Rdeči hiši in v Brigata Pavla imajo bolniške postrežnice zelo neurejen delovni urnik. Največkrat njihovo dnevno delo daleč presega običajni osemurni delovni dan in doseže tudi 13 ali 14 ur.

Te neurejene razmere škodujejo ne le postrežnicam, ki morajo prenašati prekomerna bremena, ampak tudi bolnikom samim, ki niso tako postrežni, kot bi morali biti, ker je pač nemogoče pričakovati in zahtevati posebne delavnosti od človeka, ki gara že deset ur na dan.

Komunizem v Italiji

Milanski tednik »Oggie« se že nekaj časa bavi z vprašanjem komunizma v Italiji. Po njegovih podatkih je bilo septembra lanskega leta vpisano v Ital. komunistično stranko 2 milijona 120 tisoč 208 Italijanov. Samo pri zadnjem novičenju lanskega leta so dobili 60 tisoč novih komunistov.

Ta rdeča armada je razdeljena nekako takole: celice, ki štejejo do

Zadnje čase je bilo opaziti nekaj aktivnega zanimanja osrednje in periferne oblasti za boj proti sli-navki, ki je bilo do nedavnega na ramah živinorejcev samih, ki so si pač pomagali kot so vedeli in znali. Marsikak živinorejec se ni zmedel za razne nasvete po časopisih, niti za občinske razglase ali ukaze prefekture, ampak je skrbno čuval svojo bolno govedo, da bi ne prišlo na uho sosedu in s tem v javnost ter tako prizadejal sebi in sosedi morda neprecenljivo škodo.

V avtonomni deželi Val d'Aosta je pa drugače. Ze pred leti, ko se drugod po Italiji nobena oblast ni potegovala za usodo na sli-navki oboje živine, je predsednik omenjene dežele izdal ukaz, da se mora vsa goveja živina in tudi druge domače živali, ki so tej bolezni podvržene, posredno ali neposredno cepiti na račun avtonomne dežele. Nakazali so lepo vsoto 28 milijonov lir, kar je preprečilo katastrofo prejšnjih let. S tem ni bilo samo brezplačno razdeljeno potrebno cepivo, kot se je zadnje leto zgodilo tudi pri nas, pač pa so bili plačani tudi vsi potrebni živinozdravniki za ves čas bolezni.

Podobni ukrepi so možni ali vsaj veliko lažje možni samo v takih pokrajinah, kot so avtonomne dežele, kjer so živinjske razmere bolj poenostavljene in enostavne.

V avtonomni deželi Val d'Aosta imamo n. pr. 70 odstotkov prebivalstva, ki se bavi in živi od živinorejstva, ostali del so pa delavci, trgovci in obrtniki. Razumljivo je, da so vsi živinorejci navdušeno pozdravili ta deželni ukrep. Toda z nič manjšim razumevanjem in navdušenjem ga niso sprejeli ostali prebivalci, ki so z živinorejci tesno povezani v vsakdanjem življenju. Obrtniki in hotelirji so na lastni koži občutili posledice sli-navke: dotok turistov in trgovcev iz sosednjih krajev, zlasti iz Švice, je bil iz previdnostnih ukrepov tako zelo omejen, da so se dohodki omenjenih dveh kategorij prebivalstva skrrili neprizadevanje na najnižjo stopnjo. Krajevemu deželnemu živinozdravniku ni bilo težko prepričati oblasti in ljudstvo, da je potrebno skrbno nastopiti proti sli-navki, da se preprečijo katastrofalne posledice.

V tej avtonomni deželi pamerjavajo tudi ustanoviti posebno blaginjo za kužne bolezni. Sredstva te blaginje bodo služila za pobijanje raznih nalezljivih bolezni. Ta sredstva bodo črpali iz nizkih prispevkov na zakladno živino in iz vstopnin na živinjske trge in sejme.

Ti ukrepi so možni samo v takih samostojnih in ne prevelikih enotah, kjer postane poslovanje lahko in enostavno kot v dobro organizirani družini, kjer se vse polno različnih temperamentov in tipov, ki zahteva vsak svojo različno pot in način življenja.

Davkoplačevalec rad prispeva svoj delež k skupni blaginji, ker ve, da bo njegov skromen prispevek ostal v mejah njegove ožje domovine in bo tudi sam imel neposredno korist ne le od vestnega in resnega dela v svojem poklicu, temveč tudi od prispevkov in prispevkov, ki gredo v deželni sklad.

Novočenje za mornarico

Mladenci, ki bi radi odslужili vojaški rok v mornarici, morajo vložiti tozadevno prošnjo na pristojno poveljstvo v Trzin. Podrobnosti daje urad ENAL v ulici sv. Ivana.

ŠTEVERJAN DOKUMENTARNI FILMI

Kmečko-delavska zveza v Steverjanu bo v marcu in aprilu predvajala vsako soboto ob 20. uri dokumentarne kmetijske filme pri Terčičevih na Križišču.

Vabljeni vsi kmetovalci!

Cepjenje živine proti bolezni

Goriško županstvo sporoča, da bodo v četrtkem 18. t. m. nadaljevali s cepjenjem živine proti sli-navki, in to v Ločniku in na ločniškem področju. Zato morajo lastniki živine na tem področju pridržati živino v hlevu, dokler ni cepljena, ker bodo sicer kaznovani.

V četrtak 25. marca bo v Dobrebodu prvi živinjski sejem in sejem kmečkih pridelkov

Prepoved škropljenja dreves

Goriški prefekt je s posebnim dekretom prepovedal škropliti sadna drevesa z DDT in drugimi strupeni, in to za ves čas cvetenja omenjenih dreves.

Razstava vin

Tudi letos bodo v okviru samostojne ustanove »Veselejem vin« velika razstava vin severne Italije, na kateri bodo odlikovali in nagradili najboljše vina.

Vinčarji, ki se za razstavo zanimajo, naj se obrnejo do Kmetijskega nadzornstva v ulici Duca d'Aosta, ki daje vsa tozadevna navodila in pojasnila.

IZ GORIŠKE

IZ GORIŠKE iz italijanske, latinske in grške daj. gimnazijem in licejem izkušena oseba v Gorici. — Za pojasnila obrnite se do kavarne Bratuž.

DROGERIJA
ANTON PODGORNIK

Prodaja na debelo in na drobno

GORICA
Trg De Amlia, 12 na Koru
Telefon št. 3009

VESTI s TRŽAŠKEGA

Trst pomeni vojno nevarnost?

Pod naslovom »Trieste, c'est la guerre« je pariska Agence Continentale d'Information objavila krajšo študijo Edvarda Atkinsa, v kateri na 62 straneh o Tržaškem vprašanju razglablja z raznih vidikov. Pisec je po oktobru nekolikokrat bival v Trstu in je ob teh prilikah stopil v stik z zastopniki raznih tržaskih strank. Daljši razgovor je imel z županom Bartolijem. Na podlagi tako zbranega gradiva je mislil Atkins, da more napraviti zaključke o stanju tržaškega vprašanja, in začel razmišljati, s kakšnimi posledicami bi moglo biti združene posamezne na podlagi zdravega razuma sprejemljive rešitve. Pred očmi je imel načelo »Iustitia regnorum fundamentum«, kar pomeni, da je edina pravica temelj vsake zdrave države. Toda na umu je imel tudi naročilo senatorja Connallyja, ki ga je ta izrekel pred kongresom dne 16. sept. 1946, da si morajo z vsemi silami prizadevati, da Tržaško vprašanje ne bi postalo povod za tretjo svetovno vojno. Obstaja namreč možnost, da bi se v zvezi s Trstom razvile mednarodne spletke, ki bi bile v stanju neprestano ogrožati mir in povzročiti razvoj, ki bi dovedel do nemogoče mednarodne situacije.

Edini način preprečenja take nevarnosti, je po Atkinsu v tem, da zavarujemo popolno neodvisnost tržaške države. Zato sodi, da bi morale Zedinjene države v interesu ohranitve miru z vsemi silami delati na to, da bi ohranile tržaško neodvisnost ne le nasproti italijanskim, ampak tudi proti vsakemu drugemu nasprotnemu prizadevanju. Samo če bi se ta trdno zaščitena neodvisnost ostvarila, bi mogel, po Atkinsu, porasti ugled Združenih narodov kot skupne organizacije do primerne višine.

Atkinsov doprinos k preučevanju Tržaškega vprašanja je nedvomno doprinesel k razblitvi problema. Njegova študija je očitno eden znak, da se je tudi pri Američanih v vse večji meri pričela buditi zavest o odgovornosti Združenih držav ne le pred zgodovino, ampak predvsem pred sodbo sodobne praktične politike.

Primer Gdanska, ki ga Atkins v svoji študiji komaj omenja, je nedvomno direktno poučen potok. Pri Gdansk, kot pri Trstu gre za številno mestno prebivalstvo iste narodnosti kot sosedne velike države, zahodno od mesta, Nemčija v primeru Gdanska, Italija pa v tržaškem primeru. Tako Gdansk kot Trst sta bila skozi dolga stoletja izven nemške, odnosno italijanske države. Šele krajša politična pripadnost Gdanska k Nemčiji

in Trsta k Italiji je prožila možnost, ki so jo v izdatni meri izkoristili, da je zahodna velika država dosegla neko kulturno in socialno preteklost v dotičnem mestu. Med prebivalstvom so nastopila težka notranja kolebanja, ki so zahtevala ohranitev starih navad in življenjskih potreb; ki so zahtevala od mestne skupnosti, da brez bojazljive obzirnosti spozna svojo mestno politično in kulturno misel večjega zamaha, ki naj bi mestu omogočila izpolnitev svoje evropske naloge.

Da bi to nalogo vršilo na korist mesta in celine, sta v prvem in drugem primeru onemogočili državi, ki sta mesti osvojili v vojni: Nemčija s tem, da je zrušila Poljsko, Italija pa s tem, da je zrušila Avstro-Ogrsko. Neodvisnost mesta je pa pomenila vzpostavitev Poljske in organizacijo srednjeevropskega Podonavja. Da bi to preprečili, so začeli goniti, ki je Nemčija pahnila v drugo, ki bi pa tudi Italijo mogla pahniti v tretjo svetovno vojno. I to gonjo je zdaj treba preprečiti. Tej rešitvi se je Atkins v svoji študiji močno približal.

Pri Atkinsu opazujemo sicer nezadostno razlikovanje vzroka in povoda vojnega meteža. Trst mora postati enako kot Gdansk povod nove vojne. Vzroki vojne so pa

vedno številni in dalekosežni. Povod je neposreden in trenutni, vzroki so pa posredni in dolgotrajni.

Dočim pa ti dolgotrajni vzroki niso v stanju sprožiti odločitev za vojno, more povod povzročiti nagel obrat na tehničnem — in s tem vojno.

Toda to, kar tvori nevarnost tržaškega primera, in kar je Atkins posrečeno naglasil, je njegov politično moralni značaj. Če Zedinjene države resnično stojijo na pogodbah in zahtevajo njeno izvršitev, bi one s tem doprinesle k ojačitvi zavesti o trdnosti svečanih podpisov in bi se z ojačano zavestjo utrdili tudi stvarni temelji javnega reda Evrope, ki so jih močno zrušili. Če bi pa Združene države vztrajale na poti enostranskih odločitev, kot je to bil primer 20. marca 1948 in 8. oktobra 1953, potem bodo same prispevale k temu, da se ti temelji porušijo in s tem ustvarjale ozračja za nove zapletljive.

Zaključek, do katerega je prišel Atkins, je vsekakor zanimiv, posebno, če prihaja s strani Američana. Ta zaključek je dragoceno potrdilo našega »ceterum censeo«, se pravi našega prepričanja, da brez tržaške neodvisne države ni zagamčenega miru v tem delu Evrope.

Tuji glasovi o Trstu

»Svobodna Slovenija iz Buenos Airesa je v svoji številki z dne 23. januarja objavila seznam običajnih svetovalec cone A STO-ja, ki so pr. božičem v Beogradu obiskali maršala Tita. Da je pri tem dr. Skerka prekrstila v »dr. Sterka« (sic! Omen - nomen!), ni še nič posebnega, toda, da je na koncu dodala še dr. Deklevo med tiste, ki so šli v Beograd protestirati zaradi jugoslovanskih izjav glede STO-ja, je pa že malo preveč. Nikjer namreč nismo čitali, da bi dr. Deklevo in ostali titovci kaj protestirali. Poročilo, ki ga je o tem objavil »Primorski dnevnik«, je vedelo povedati, da so dr. Skerka in ostali pripadniki netitovskih skupin iznesli svoje posebno stališče, nikjer pa nismo ne slišali, ne čitali, da bi se temu pridružil tudi dr. Deklevo.

»Slovenska država iz Chicaga sporoča, da je dr. Ludvik Leskovar na decembrskem sestanku Evropskega federalnega kluba v Chicagu predaval o Trstu. V svojem predavanju je nakazal glavne čimtelje, ki govorijo, da je treba ohraniti neodvisnost tega ozemlja, kakor je predvidena v mirovni pogodbi. Poudaril je, da Trst pripada Srednji Evropi in mora ostati temu delu Evrope tudi na razpolago. Predavanju je sledila živahna debata, v kateri so mnogi udeleženci priznali, da Tržaškega vprašanja doslej še niso poznali v pravi luči.

»World Reviewa iz Ottawe, glasilo, ki ga izdaja kanadsko društvo Združenih narodov za propagando idej mednarodnega sodelovanja in spoznavanja med šolsko mladino, je v svoji letošnji 5. številki objavilo daljši članek o Tržaškem vprašanju. V njem uvodoma priznava, da Trst zemljepisno spada k Jugoslaviji (Sloveniji), ugotavlja, da je večina prebivalstva, razen v slem mestu, slovenska, opisuje krko nas je »aizem političnjaneval itd. Toda med drugim vsebuje tudi netočnosti, kakor »da je Trst pod Avstrijo propadal in nazadovale, ter da so ga šele Italijani razvili v cvetoče pristanišče, ki je po količini uvoza in izvoza kmalu prekosilo celo Genovo. To so netočnosti, ki znajo biti usodne, saj se jih razširja med mladino, ki nato na njih gradi svoje pojme in nazore. Sestavljalca pa, vsaj kakor je videti, to nič ne moti, kajti v poglavju, v katerem opisuje povojni razvoj našega vprašanja, ugotavlja, »da se mestu po Zavezniško vojaško upravo gospodarsko dobro godi... da Tržani prvič po letu 1918 zopet zaslužijo...«. Vsekakor značilno protislovje!

Ob zaključku »World Reviewa priznava, da si Tržani najbolj želijo ohranitev sedanjega stanja, da je vsaka od tretjih sil ukazana rešitev nemogoča, ter da je treba dojeti sporazum med Italijo in Jugoslavijo, kateri naj potem obvelja. Vse dotlej pa pravi, britanske in ameriške čete ne smejo zapustiti Svobodnega tržaškega ozemlja.

Justini Podgornikovi v slovo Pomlad že prišla bo, k' tebe na svet ne bo... (Narodna)

Skromni in tihi, od nas vseh skoro neopaženi ste živeli svoje življenje. Molče bi morali kloniti glave v nemi tugi! Toda morali bi glasno pripovedovati o Vas, da bi oni, ki iz dneva v dan stopajo na naša mesta, našli vzglede, katerim slediti.

Pomlad! Zadnja pomlad v prvi svetovni vojni. Begunstvo je naše ljudi izbralo, da so se kot senca vlekli v enolično vsakdanjost. V skrbi za to vsakdanjost niso opazili, da ves narod dviga glave, da zamaknjeno gleda v svojo bodočnost.

Iz te dobe nosim v sebi spomin na neskončno mil in dobrotljiv nasmeh: preprosti, skoro neznan, ste s tem smehljajem vlivali v izčrpane duše beguncev upanje in vero v slovensko pomlad. Laže so čakali dneva in niso več hirali v otopelosti enolične vsakdanjosti.

Važno za blivše intermirance v Nemčiji

Zvezna vlada Zahodne Nemčije je izdala v drugi polovici lanskega leta poseben zakon o izplačilu oškodovane vsem, ki so utrpeli zaradi nacističnega preganjanja kakršno koli škodo. Uredništvo našega lista se je glede tega že obrnilo na nemški konzulat v Milano za podrobnejša pojasnila, toda priporočljivo bi bilo, da zahtevajo takšna pojasnila tudi vsi morebitni oškodovanci. Kolikor nam je znano, je oškodovina predvidena za vse, ki so bili internirani, katerim so ubili svoje, ki so bili na kakršni koli drugi način materialno oškodovani itd. Izplačilo je izrecno predvideno tudi za politične begunce, ki živijo po vojni v tujih ali celo prekomorskih deželah.

Pomanjkanja takta

Z zanesljive strani smo izvedeli, da je doktorju Addobattiju, onemu, ki je 5. novembra preteklega leta pred cerkvijo sv. Antona novega izgubil sina, tržaška občina ponudila in stavila na razpolago svoto 1.500.000 lir, svoto, ki jo je občina dodelila vsem rodbinam nemembrskih žrtve. Kot smo dalje slišali, je dr. Addobatti ta dar tržaške občine z ogorčenjem odklonil.

Razumemo to ogorčenje. Pobuda z to »nagrado ali vodsokodnino« rodbinam novembrskih žrtve je, če smo prav poučeni, prišla s strani župana Bartolija, ki je oktobra in novembra 1953 načeloval »Združeno za obrambo italijanstva«, to je onega združenja, ki so mu očitali, da je organiziral tržaške nemrede. Po tej naši informaciji je s strani tega združenja izšla pobuda, da se šolska deca pošlje na ulice in izpostavlja ognju čuvarjev javnega reda. Dr. Addobattiju so torej znesek 1.500.000 lir ponudili prav tisti krogi, ki so, »hoté ali nehoté«, povzročili sinovo smrt in ki so s to »nagrado« hoteli oprati svoje roke madeža, da so pred puške poslali druge, varujejo pa skrbno, kot je energično naglasila gospa Aurelija Gruber-Benco, svoja dragocena življenja.

Zato se ogorčenju dr. Addobattija prav nič ne čudimo. Čudimo se samo popolnemu pomanjkanju takta, ki ga je pokazala tržaška občina.

Radi vere, ki jo je utrjeval Vaš mili nasmeh, je begunsko gorje postajalo znosno.

Toda celo Vasa vera je bila osterparjena; radi tega pa je Vasa dobrota naraščala in je bila neizčrpna.

Pomlad se nam smehljaj! Bo moglo toplo gorisko sonce ogreti naše otopele duše? Vse preveč je bilo dvomov, vse preveč razočaranj. Se spominam nam ni več zvest.

V sebi imam zaprt spomin na smehljaj, ki je ozarjal našo pomlad 1918. Vi pa ste si poiskali mir in sproščenje tam, kjer ga lahko edino najдете.

Se za določen čas bodo med nami mnogi pomnili vašo preprosto milino in toplo jimo bo pri srcu radi vednosti Vašega nasmeha. Potem...? Potem nas bo vse objel mir naše dobre zemlje.

Dotlej imamo goriški Slovenci en grob več, ki krije košček naše izmučene duše. Naj bo deležna miru vsaj ta duša, ki v njem išče potika!

Nacionalizem enakonočja

(Nadaljevanje s 3. strani)

Stvar sama po sebi ni važna, vendar je pa dovolj pomembna in jo zato kaže zabeležiti, da bi mogli spoznati, na kako vijugast način Italijani pretvarjajo sliko tržaške preteklosti.

Italijani nam očitajo, da smo bili avstrijskanti, oni pa da so bili irendentisti. V bistvu je pa naša narodna misel nikla in se razvijala povsem nasprotno z avstrijsko uradno politiko, ki je bila navdahnjena z domišljijo o nemški superiornosti nasproti Slovanom in je zato Slovanse držala v podrejenosti tudi tam, kjer bi bila podrejenost Slovanov v največjem interesu Avstrije same.

Leta 1914 je v Trstu živel okoli 40.000 italijanskih državljanov, ki so se bili v zadnjih desetih letih naselili semkaj. V istem času je pa Avstro-Amerikana vsaj toliko južnih Slovanov odpeljala v Ameriko. Če bi se ti namesto italijanskih državljanov naselili v Trst, ki je bil za naše ljudi tedaj domovina, za Italijane pa tujina, bi Trst tedaj dobil našo večino, postal bi naše mesto in niti sanjal ne bi o tem, da pride pod Italijo, gospodarska skupnost Podonavja ter njegove zveze z Jadranom bi bile ohranjene. Če bi bili to možnost izkoristili... toda Dunaj, tisti Dunaj, ki ga Italijani toliko napadajo, je vodil prav italijansko in protislovensko politiko.

To spoznanje je danes brez pomena. Če pa nekdo hoče pisati zgodovino Trsta, to zgodovino pa postavljati v službo in jo krojiti v politične namene, mora imeti že precejšnjo hrabrost, da vsaj do neke mere cinično ne potrjuje tistega, kar je bilo.

V tej zvezi ne smemo pozabiti, da je »Giornale di Trieste« priobčil vest Združenja za obrambo italijanstva, da ne namerava prošlavit obletnice 20. marca, Združenje bo torej odločno. Kaj pa potem, če se v stvar vpletejo neodgovorni elementi?

TRŽAŠKI PREPIHI

„Tragična znota“

Vse, kar so pri »Primorskem dnevniku« v desetih dneh globoko premišljevanja izsesali iz našega članka »Laž in resnica«, sta dve gornji besedi od dva tisoč besed, ki jih vsebuje zgoščena in nepopolna zgodovina titovske strahiranja politike na Tržaškem. Gornji dve besedi so zajahali dialektični vajenčki, jih garnirali z zavajevalno modrostjo o komunističnih alihimistov in znova razkrili slovenski javnosti prav tisto šepavo dialektiko, ki ne prenese niti majhne javne preizkušnje.

Namesto dveh vse premehkih besed, naj nam odgovorijo jasno in brez izmotavanj na naslednja zanimiva vprašanja:

1) Ali je ali ni KP, ki je krušna mati vseh tukajšnjih titovskih poklicnih zaslužkarjev in revolucionarnih užitarjev, diktatorsko prepovedala tržaškim Slovincem leta 1945, da sprejmejo od ZVU kakršno koli zaposlitev?

2) Ali je ali ni prav zaradi tega ostalo na tisoče Slovencev in Slovenek v Trstu brez dela in kruha?

3) Ali je ali ni po zaslugi KP ostala vsa civilna uprava v mestu v italijanskih rokah?

4) Ali je bilo ali ne tako postopanje neposredno in metodično zastopavljanje slovenskega življa nasproti somešanom italijanske narodnosti?

5) Ali je ali ni potemtakem za vse rekrimiranje nasproti Slovincem, ki so tej samolastni prepovedi sledile, izvirni krivci KP?

6) Ali je ali ni tako postopanje skrajno nesocialno in očitno protinacionalno?

Na ta vprašanja dialektični vajenčki ne bodo odgovorili že zato, ker so jim stradalno množice, bada in pomanjkanje tisti čimtelji, ki edini opravičujejo njihov obstanek. Samo zato je tudi takrat KP razglasila svojo prepoved, ki je do danes še javno ni preklcala, titovske prošnje za nameščenja pa pritekajo brez vizuma KP.

Z maslom na glavi...

V soboto so zborovali tudi zgoščenki titovci. »Tov. Bole je orisal položaj v SDZ po odločitvi, da priznajo in sodelujejo z rimskimi emisariji.« To je ena izmed evokativnih auralnih poročil o udarniškem delu poklicnih titovskih kativstov. Res je, tov. Bole, debate med pol ducatom dvolastnikov, ki bi hoteli še nadalje obdelovati svojo zemljo na drugi strani žice, so kaj udobne. Saj so tako zelo podobne zasliševanju tajne policije. Dvolastniki in podobni odvisneži, katerim iz kakršnega koli razloga še tisti glava v titovskem jarmu, kar po taktu kima in še smehljajo se povrh, da se rdeči mandarin ne bi užalil in jim maslovalno ne odtelnil svoje komunistične gnade.

Za javne debate pred neodvisnim občinstvom, kjer svobodnemu vprašanju sledi svoboden odgovor, tak, ki ne diši po dvolastniških prepustnicah, ne po sezanskih klubskih in tomajskem teranu, po izvoznih, potnih listih, dopustih za žene in otroke, po pokojninah in invalidninah, po vizumih in otroških kolonijah, pa glas tov. Boleta zamre kot glas ponočnjaka o tržaški burji. In prav za burjo glasovi raznih Boletov niso bili ustvarjeni. Prirojeni pogrešek pač! V cerkvah ni debate in zgolj v tem so naši titovci še ohranili vero svojih očetov; vsaj nekaj. Sicer pa tov. Bole dobro ve, da z maslom na glavi ne kaže hoditi na sonce.

Asfalt in zavist

Ko je pred poldrugim letom »Demokracija« javnosti pokazala na razne potrebe mavhinske vasice in med drugim tudi omenjala nujno potrebo po asfaltiranju vasi zaradi naraščajočega avtomobilskega prometa, ki zavija vas v oblake prahu, uničuje zdravje občanov in povzroča, se je takoj oglašil »Primorskega dnevnik« in se z neslanimi duhovitosmi zalegal v »mavhinski asfalte«. No, sedaj, ko so mu asfaltirali njegovo rezidenco v Sempolaju, in to s posredovanjem prav tistega nabrežinskega župana, ki se ga je tako

rad spominjal v svojih največkrat neutemeljenih kritikah, se mu bo zavist morda ohladila. Mavhinci Sempolajcem niso prav nič nevoščljivi za trdi tlak, ker je v Mavhinhah pač komaj nekaj sledov po komunistih, ki jih nevoščljivost razganja skozi vse njihovo rdečo življenje.

Tudi to je dialektika, topot je bila vsekakor uspešnejša od tiste, s katero vežejo svoje fratelandne otroke vavovalčevi delodajalci pri »Primorskem dnevniku«. Čestitamo — brez zavisti z iskreno željo, da bi tudi Mavhinci prišli čimprej do asfalta, saj ena ovira — vavovalčeva zavist — je odpravljena!

Fratelanca pokvarjenec

Res so iznajdljivi goriški titovci, to jim je treba kar priznati. Nadevke, s katerimi obmetavajo značajne ljudi po znanem izreku: Reci, da ti ne porečem! — naj si kar obdržijo prilepljene na lastnih jugalstih hrbtnicah. Iz nekdanjih pogostokrat vse prekrivavih nacionalistov, so se v zreli starosti prelevili v poklicne komuniste. Iz nekdanjih »aufbiksarjeva slovenstva« so se sprevergli v spolzke fratelandarje. Končno pa jim je tudi izvirna komunistična maska postala pretesna, zato jo sedaj zamenjujejo z nekim psevdosocialističnim pajčolanom dveh kominformističnih ubežnikov. In kakaj vsa ta zabija preobraževanja? Morda zato, ker se jim kljub štirim ali petim križem politični kompas še ni ustalil? Kaj še! To bi veljalo za ljudi, ki jim je politično prepričanje svetovni nazor. Za ljudi pa, ki jim je politika donosni poklic, velja prav gornji naslov, ki bi ga z lastnih hrbtov radi prelepli na neup gljive tuje hrbtnice. Lepljenje je sploh njihova dedna obremenjenost. Lepili so se že v mladosti vsem mogočim političnim skupinam in organizacijam; lepili so se v demokratični Jugoslaviji vsem organizacijam, kjer so služili boljše položaje, višje dohodke in manj dela! Prilepili so se Titu v času viška njegove konjunktüre; lepilo se danes levo in desno, saj je politično lepljenje njihov vsakdanji kruh in morda ostane tudi njihova pokojnina. Lepili se bodo tudi takrat, ko bo od titovstva ostalo le še posušen razpek. Samo tja se ne bodo nikdar prilpepli, kjer lepilo ne prinaša dohodkov v denarju, blagu, uslugah, oblastnosti itd. Pokvarjenost, gospodje današnji tovarši, je vaša izključni monopol in ohranili jo boste do smrti, saj je to usoda vsake dedne obremenjenosti, za katero še ni učinkovitih zdravil. Naj vam bo v tolažbo, da imate tudi v Trstu precej tovarišev sotrpilov, ki jim je mati narava bila prav tako nenaklonjena kot vam. Zbrani so poveli v zavetišču OF; nekateri pa so t m zgolj nevidni gostje.

SLOVENSKA MLADENICA, stara po 30 let, bivačica v Belgiji, želi spoznanja s slovenskima dekletoma primerne starosti v svrhu ženitve. — Ponudbe s kratkim življenjepisom in sliko poslati na upravo našega lista.

Odgovorni urednik: Dr. Prof. ANTON DABINOVIC
Tiska: tisk. Adria, d. d., v Trstu

ZOBOZDRAVNIK

Dr. STANISLAV PAVLIČA se je preselil v ul. Rittmeyer, 13. in sprejema od 9. do 13. ter od 17. do 19. ure
Stev. telef. 31-813

Mizarji kmetovalci podjetniki
Deske smrekove, macesnove in trdih lesov, trame in parafine
kete nudi najugodnejše

CALEA
TEL. 90441 TRST
Viale Sonnino, 24

Vsakovrstno pohištvo:

SPALNICE - JEDILNICE - KUHINJE ITD. — PO NAROCILU IZVRŠI VSAKO DELO — POROSTVO ZA DOBER NAKUP — TOVARNISKE CENE — DELO SOLIDNO — DOMACA TVRDKA

Tovarna pohištva

Tel. 32

PRINČIČ
KRM IN
Cormons - prov. Gorizia